

Майже всі вітчизняні соціологи відмічають, що прогресуюча трудова міграція молоді може призвести до серйозних проблем для держави. Тому, влада в першу чергу повинна звернути свою головну увагу на працевлаштування молоді в Україні, тобто здійснювати таку економічну політику, при якій би студенти-випускники змогли без проблем влаштуватись на добре оплачувану роботу на своїй батьківщині. Молодим сім'ям необхідно надавати необхідну допомогу, щоб вони могли матеріально забезпечити себе та своїх дітей, адже молоде покоління – це майбутнє нашої країни.

Перелік використаних джерел

1. Трудова міграція українців за кордон «помолодшала». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ukranews.com/ua/news/474604-trudova-migraciya-ukrainciv-za-kordon-pomolodshala>.
2. Як впливає на Україну трудова міграція. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://tyzhden.ua/Society/206352>.
3. Кудряшова А.О. Трудова міграція молоді / А.О. Кудряшова, Л.П. Ситюк. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=76950>.

Людвіга Іванова

студентка спеціальності «Облік і оподаткування»,

освітній ступінь «бакалавр»

Науковий керівник: **Нестеренко В.А.**

к.і.н., доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін,

Подільський державний аграрно-технічний університет,

м. Кам'янець-Подільський

ПРОБЛЕМИ МОЛОДИХ СІМЕЙ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Проблеми молоді сім'ї – це цілий комплекс соціальних проблем. Мета даної роботи – розглянути молоду сім'ю і виявити проблеми, які виникають у неї, а також визначити форми і методи роботи з вирішення соціальних проблем молодих сімей в сучасному українському суспільстві.

У категорії сімей, які потребують особливої допомоги, на перше місце висувається молода сім'я. Знадобилося чимало зусиль і часу, щоб в сучасному суспільстві утвердився сам термін «молода сім'я». Це не означає, що сформувався особливий тип сім'ї. Її проблеми входять складовою частиною в коло проблем сучасної сім'ї. Тому ставлення до молодої сім'ї визначається тією соціальною політикою, яка проводиться щодо інституту сім'ї в цілому.

Молода сім'я – це сім'я в перші три роки після укладення шлюбу (у разі народження дітей – без обмеження тривалості шлюбу) за умови, що жоден з подружжя не досяг 30-річного віку. Молодою вважається сім'я з моменту укладення шлюбу або початку спільного проживання і до народження першої дитини [1].

Численні дослідження соціологів, психологів, педагогів говорять про те, що стабільна сім'я може бути створена при певній готовності молодих людей до сімейного життя. Стабільна благополучна сім'я може функціонувати тільки при певній підготовці молодих людей до спільного сімейного життя [2].

Тому соціальна робота серед молоді дуже впливає на становлення молодих сімей. Вона розглядається як забезпечення найбільш сприятливих соціально-економічних умов розвитку кожної молодої людини, що сприяє соціальному становленню особистості, набуття нею всіх видів і свобод, повноцінної участі індивідів у житті суспільства.

Для того, щоб проаналізувати всі проблеми, які виникають у сучасній молодій сім'ї, її необхідно розглядати у взаємозв'язку з соціальним оточенням, до якого, перш за все, відносяться батьки подружжя, їх найближчі родичі, а також ті соціальні інститути, з якими молода сім'я змушена вступати в контакт для підтримки життєзабезпечення, розвитку та реального виконання своїх функцій. У зв'язку зі складністю досліджуваних проблем ми розділили їх на дві групи:

1) структурні проблеми (що стосуються створення і збереження структури сім'ї);

2) функціональні (виникають у зв'язку з певними перешкодами на шляху реалізації основних функцій сім'ї).

До структурних проблем відноситься функція – створення сім'ї. Необхідність створення сім'ї повинна поступово зростати, оскільки сім'я є одним з небагатьох факторів, що підвищують психологічну і психофізіологічну стійкість до несприятливих умов. Вона має відношення до стану здоров'я людини.

Процес створення сім'ї надзвичайно складний. Третина конфліктів в молодих сім'ях України пов'язані з помилковими мотивами вступу в шлюб (шлюб не з любові, з легковажності), що призводить до швидких розлучень.

Так, до 24 років 75% молоді вступають у шлюб, 15% – вже розлучаються. Ті ж помилкові мотиви (орієнтація тільки на шлюб по любові, потреба в повному взаєморозумінні, повній відповідності партнера ідеалу тощо), призводить до того, що досить великий відсоток молоді не може створити сім'ю в період до 25–30 років. У багатьох сім'ях можливість створення молоддю власної сім'ї обмежуються і сімейними проблемами старшого покоління (незаміжньою матір'ю, неодруженим батьком).

Наступна функція, що відноситься до структурних проблем – збереження сім'ї. Відомо, що дестабілізація шлюбу – одна з найважливіших сучасних демографічних проблем: на 2 700 000 укладених шлюбів на рік припадає 930 тисяч розлучень.

Причому далеко не всі сім'ї з неблагополучними відносинами приймають рішення про розлучення, або у зв'язку з острахом процедури і наслідків розлучення. При цьому сім'я формально зберігається, але порушуються її основні функції.

Складовою частиною структурних проблем є функція розширення сім'ї. До числа найважливіших негативних явищ сучасності, крім нестійкості шлюбу, належить і різке зниження народжуваності. 18–20% подружніх пар в даний час мають одну дитину, нормальна сім'я повинна мати 2–3 дітей. Коло причин досить широке: від матеріально-економічних труднощів молодій сім'ї (відсутність власного житла, недостатня кількість дитячих дошкільних установ, низький рівень допомоги матерям, які перебувають у відпустці по догляду за дитиною) до медичних проблем (безпліддя та інші захворювання). Репродуктивні плани сімей дають досить надійний прогноз майбутньої народжуваності – приблизно на 95%-му рівні. Більш низькі репродуктивні плани молодих українських сімей дають підстави припускати про подальше зниження народжуваності.

Разом з тим дитина в молодій сім'ї з'являється, як правило, рано, що не тільки ставить перед сім'єю масу важко вирішуваних проблем, але і дає істотне зростання родовим травм, різних дитячих аномалій тощо. Крім проблем, пов'язаних зі створенням і збереженням структури сім'ї, можна виділити групу проблем, що стосуються тих функцій, які повинна здійснювати звичайна нормальна сім'я.

Зупинимось на тих функціях, які піддаються найбільшому ризику саме в молодіжній сім'ї: господарсько-споживчої (матеріально-економічної), комунікативної (психотерапевтичної, соціально-психологічної), педагогічної (виховної, навчальної), реактивної.

Однією з найважливіших функцій сім'ї є матеріально-економічна. В матеріально-економічні проблеми молодій сім'ї входять: труднощі з отримання житла, влаштування дітей в дошкільні установи, зниження рівня матеріально-фінансової забезпеченості тощо.

Соціальне та моральне неблагополуччя в першу чергу відображається на житті родини. Сучасна сім'я опинилася у важкому матеріальному становищі. Це

відноситься до будь-якої сім'ї: родини робітника, інтелігента, студентська, пенсіонерів тощо.

У молодій сім'ї (як і в будь-якій іншій) збільшується кількість конфліктів. Зовнішні обставини впливають через сприйняття кожної людини. Фахівці відзначають, що в матеріально більш забезпечених сім'ях конфлікти, як правило, пов'язані з різними проблемами подружніх стосунків і виховання дітей, а в малозабезпечених сім'ях до цих конфліктів додаються конфлікти, зумовлені фінансовими проблемами. Безумовно, складна економічна ситуація в суспільстві позначається на сім'ї неоднозначно. Сучасна молода сім'я може бути міцна за рахунок внутрішніх сил, а це – почуття обов'язку, любові, поваги, відповідальності, що визначається стилем взаємин у сім'ї. Це залежить від рівня культури, від глибини почуття, що зв'язує подружжя, від розуміння значимості сім'ї для людини.

Наступна функція, яка відноситься до функціональних проблем – реактивна. Реалізація реактивної функції сім'ї в нашому суспільстві обмежена, перш за все, у зв'язку з особливостями державної політики протягом багатьох десятиліть. Сьогодні сучасна молода сім'я знаходиться в стані психологічного дискомфорту. Тривожність, занепокоєння у зв'язку з її майбутнім, нервозність зумовлюють напружену емоційну атмосферу, яка руйнує в родині любов, деформує сімейні відносини і, в кінцевому рахунку, справляє негативний вплив на добробут сім'ї та її стабільність.

Призначення та першочергові функції держави полягають, насамперед, у забезпеченні національної безпеки та процвітання суспільства. Збереження та захист традиційних сімейних цінностей – невід'ємна складових та передумови соціального процвітання.

Хоча за звичайних умов втручання владних органів у приватне життя громадян є неприпустимим, у ситуації, коли суспільство і церква демонструють неспроможність вирішити проблеми, які сьогодні стоять перед інститутом сім'ї

та конкретними родинами, лише держава має реальні можливості та механізм впливу на ситуацію і повинна використати їх.

Тенденції руйнування традиційних сімейних цінностей триває у всіх розвинених країнах західної цивілізації [3]. Молоді люди сьогодні визначають своїми пріоритетами навчання, кар'єру та матеріальне забезпечення, а значимість інституту сім'ї піддають сумніву.

Найчастіше молоді пари живуть разом без легалізації стосунків та легко переходять з одного союзу до іншого. Різниця між громадянським та офіційним шлюбом полягає у тому, що любов та відданість в іншому з них є не тільки моральним, але і юридичним, і суспільним зобов'язанням, що укріплює сім'ю. Адже в разі укладання офіційного шлюбу на захист сім'ї стає, як це не дивно звучить тепер, усе суспільство. Тож і подружжя, і їхні батьки, а згодом і діти почуватимуться безпечніше.

В Україні кількість шлюбів у 2–3 рази перевищує кількість розлучення. Найміцнішими є сім'ї в Західній Україні, де традиції, звичаї та релігія значнішою мірою зберігають своє значення.

Слід зазначити, що розлучення є найбільш поширеним серед молоді у перші роки шлюбу. А це є свідченням того, що сімейним цінностям треба навчатись, їх треба виховувати. Тим більше, що чимало молодих людей виховувалися в неповних сім'ях.

Оскільки ми живемо в інформаційному суспільстві, вважаю що необхідно законодавчо обмежити розповсюдження інформації, яка прямо заперечує або принижує традиційні сімейні цінності. І навпаки, збільшити кількість та якість інформаційних продуктів, що сприяють розумінню важливості стосунків для повноцінного життя міцної родини.

Також перед Україною (як і перед усім світом) має постати питання про зміну державної політики в царині охорони сім'ї та шлюбу. Треба розказувати і

показувати в інформаційному просторі суспільну та особисту користь від створення, існування та збереження здорової та міцної родини.

Більшість батьків не мають жодного уявлення про шляхи виходу з кризи. Модний нині заклик до виживання не повинен проектуватися на сім'ю, бо сім'я – той суспільний вузол, який тільки і може забезпечити виживання сьогоденного громадянського суспільства та його державних інститутів.

Для того, щоб ефективно розвивався соціальний захист молодій сім'ї, необхідно розробити систему регіональних програм, методологію та технологію соціальної експертизи життєдіяльності молодій сім'ї, сформувати механізми її інформаційного захисту. Діюча система державної сімейної допомоги є недостатньо ефективною: вкрай недостатня її частка в доході молодій сім'ї з дитиною, допомоги не враховують рівень доходу їх одержувачів тощо.

Тому потрібно, щоб розвивалася діяльність соціальних служб щодо соціального захисту, розвивалося надання соціально-побутових, соціально-медичних, психолого-педагогічних послуг. Необхідно, щоб у кожному районі була спеціалізована соціальна служба, що займається питаннями захисту молодій сім'ї з метою:

- забезпечення необхідних умов для виконання молодією сім'єю її основних функцій: народження і виховання здорових дітей, суміщення трудової діяльності та сімейних обов'язків з особистими інтересами самої людини;

- сприяння адаптації молодій сім'ї до соціально-економічних змін, стимулювання економічної самостійності, формування повноцінної системи соціальних послуг;

- надання гарантій допомоги молодій сім'ї, якщо в силу незалежних від неї причин сім'я не може самостійно вийти на прийнятний рівень достатку і соціального благополуччя тощо.

Таким чином, аналіз сучасної ситуації свідчить про необхідність державної підтримки молодого первинного осередку суспільства. При цьому мова не йде про підтримку сімейного утримання, мова йде про створення сприятливого простору для функціонування сім'ї, умов для самореалізації її інтересів. Особливої уваги і делікатного підходу вимагає питання, пов'язане із здійсненням найважливішої функції сім'ї – її репродуктивним призначенням. Незважаючи на вкрай низький рівень дітонародження, наша держава недостатньо стимулює цей процес.

Перелік використаних джерел

1. Голод С.И. Семья и брак: историко-социологический анализ / С.И. Голод. – СПб.: Питер, 2009. – 298 с.
2. Зуйкова Е.М. Молодая семья / Е.М. Зуйкова, Н.В. Кузнецова. – М.: Европа, 2009. – 436 с.
3. Шлюб, сім'я та дітородні орієнтації в Україні. – К.: АДЕФ-Україна, 2008. – 134 с.

Анна Майстренко

студентка спеціальності «Геодезія та землеустрій»,

освітній ступінь «бакалавр»

Науковий керівник: **Боднар А.М.**

к.і.н, асистент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін,

Подільський державний аграрно-технічний університет,

м. Кам'янець-Подільський

ФІЛОСОФІЯ ГЛОБАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ

Філософія забезпечує культурі самопізнання, а людському життю – смислові орієнтири. Справедливо вважається, що істинна філософія є духовним орієнтиром епохи, живою душею культури. Звичайно, соціальні джерела і соціальне значення філософських вчень залежать від тих соціальних форм, що викликають їх до життя. Хоч всесвітня філософія, по суті, обертається навколо «вічних» проблем. До їх числа належать і глобальні проблеми сучасності, які в нинішній переломний момент людської історії набули, на жаль, трагічного звучання.